
Uz 80. rođendan Ivana Pavla II.

(1920. - 18. svibnja - 2000.)

Za papu izabran je 16. listopada 1978. Ivan Pavao II. Bio je to događaj stoljeća. Patnički narod Poljske poklanja Crkvi najboljeg sina, krakovskog kardinala Karola Wojtylu. Teško je bilo predvidjeti što će za povijest i Crkvu značiti ovaj događaj. No, činjenica je da je od dolaska u Vatikan stalno u pokretu i među ljudima. Prozvaše ga današnjim Mojsijem koji ljudima našeg doba želi otkriti „obećanu zemlju“. Stoga su njegova putovanja natrpana, misionarska tjeskoba prenapriječena, a vapaji brojni i glasni. Djeluje ponizno i skromno, ali i kao osoba od autoriteta koja se ne boji „prokazati“ promašaje i osuditi grijeha i poniženja. čovjek duboke i osobne molitve, pobožnosti i kontemplacije, ali i zavidne akcije, nastupa i masovnih okupljanja. Proslavio je 18. svibnja svoj 80. rođendan. Nastupnim govorom 22. listopada 1978. on je zacrtao program svoga pontifikata. To je bio ujedno i njegov prvi vapaj upućen cijelom svijetu: „Ne bojte se! Otvorite vrata Kristu i njegovoj spasenjskoj moći. Neka mu se otvore granice država, ekonomskih i političkih sustava, široka područja kulture, civilizacije i razvoja. Neka se ne plaše Krista, jer On jedini znade što je u srcu čovjeka!“

Brojni su vapaji i molitve koje je Ivan Pavao II. upućivao na apostolskim putovanjima po Italiji, Europi i čitavom svijetu. U Limi (Peru) je prigodom dolaska iz Ekvadora (1985.) izgovorio poznati vapaj na trgu Plaza de Armas. U zanosnom oduševljenju kakav Peru nije doživio, Papa je u svom govoru istakao misao da zemlja, koju čovjek izgrađuje, „ne smije ostati bez Boga“. „čovjek može urediti zemlju bez Boga, ali bez Boga takva će zemlja nužno biti protiv čovjeka.“ (El hombre puede organizar la tierra sin Dios, pero sin Dios non puede menos de organizarla contra el hombre.). Ta rečenica bila je izgovorena posebnim naglaskom i povišenim tonom pa su je lokalne radio postaje ponavljale nekoliko puta pod motom „El grito del Papa“ (Papin vapaj).

Značajan „vapaj“ uputio je Ivan Pavao II. iz europskog hodočasničkog svetišta Santiago de Compostella 1982. To je bio vapaj Europi. U njemu je Papa opisao svoju viziju starog kontinenta: „Ja,

biskup Rima i pastir sveopće Crkve obraćam se iz Santiaga tebi, stara Europo, i vapijem glasom punim ljubavi: Pronađi sebe i budi svoja. Otkrij svoje religiozne korijene i oživi ih. Oživi autentične vrednote koje su te učinile slavnom i na drugim kontinentima. Ti si kadra još uvijek biti svjetlo civilizacija i poticaj ljudskog napretka.“ Za nas je ovaj Papin vapaj veoma važan, jer se u zadnjih nekoliko godina kod nas mnogo govorilo i pisalo o Europi. Predbacivalo joj se što nas nije zaštitila za vrijeme agresije, što nas je ostavila same i nezaiteresirano gledala silnu patnju prognanika. A mogla je zaustaviti ruku koja ubija. Upravo tako je govorio i molio Ivan Pavao II: „Zaustavite ruku koja ubija!“ S druge strane sve se čini i na političkom i ekonomskom polju da što prije postanemo „dio Europe“. Svjesni činjenice da smo zapravo mi Europu stvarali kroz 13 stoljeća, pitamo se o kakvoj je to Europi govor?! Koju i kakvu Europu želimo? U tom smislu zanimljiv je ovaj Papin vapaj iz Santiaga jer još prije pada Berlinskog zida on zagovara Europu „od Portugala do Urala“.

Vapaj, koji je izgovorio u rodnom kraju dobrog pape Ivana XXIII. 1981., bio je posebno potresan. U Italiji traje vatrena kampanja za legalizaciju pobačaja. Ivan Pavao II. vapije u ime Krista pobjednika smrti, te nastupa u obranu života. Zaziva i dobrog Ivana da bude za „svoju braću i sestre svjedokom Kristova uskrsnuća, svjedokom života, radosti i nade“. Blijedim usnama i treptavim glasom Wojtyła potresa savjesti Talijana i pita: „Da li je dopušteno oduzeti život čedu za koje je Krist prolio svoju krv?! Ako tom činu ubijanja čovjeka u utrobi majke dadnemo pravo građanstva, onda smo na rubu provalije s nesagledivim posljedicama.“ Premda neumorni i uvijek izazovni Karol Wojtyła često vapije, on ne ostavlja dojam tjeskobna čovjeka. Ne umara se i ne boji. Djeluje kao „Božji general“ koji predvodi vojsku u borbi sa zlom. Obilazi svijetom i brani Božja prava i ljudsko dostojanstvo. Mnogi se tome raduju. Ali, ima ih koji su i uznemireni. Pojavljuju se protivnici koji bi ga najradije ušutkali ili uklonili s pozornice svijeta. I doista, onog znakovitog 13. svibnja 1981. Muhamed Ali Agca puca i ranjava ovog Božjeg vojskovođu. Bio je to razlogom da su Papu postavili u blindirani auto. No, on se s početka nije dao ograđivati blindiranim ogradama. Stoga u Nigeriji, u Laosu izjavljuje da je njegova „obrana Bog, a ne blindirani auto“. Na koncu je ipak popustio. Ali, ne zato što bi se bojao za svoj život, već zbog straha da drugi zbog njega ne nastradaju. Istim osjećajima neustrašivosti Ivan Pavao II. htio je poći u „zemljicu Bosnu“, u opkoljeno Sarajevo u rujnu 1994. godine. Ovozemni moćnici nisu mu mogli jamčiti sigurnost. Iznenađen zbog toga Papa organizira veličanstvenu molitvu u Asizu i u Castel Gan-

dolfu odakle upućuje mirotovorne žarke vapaje i nebu i ljudima. Kako se ne sjetiti one divne liturgije i najdirljivijeg vapaja koji je Papa ikad izgovorio s uzdignutim pogledom prema Bosni i povišenim glasom: „U ovom našem duhovnom hodočašću idemo braći koja mnogo pate kako se ne bi osjećali sami. Niste ostavljeni. Mi smo s vama i bit ćemo uvijek više s vama. Mir mora pobijediti na ovoj zemlji, u Europi, u svijetu... Možda su ljudske snage slabe, ali postoji veća sila s kojom treba računati...!“

Papini vapaji i molitve nisu samo obični izričaji. To su vapaji koji računaju s većom silom. Oni izviru iz Wojtyline duše, iz njegove vjerničke sigurnosti, iz ljudskog uvjerenja, iz njegovih radosti, briga i strahovanja. Poput Mojsija, koji je objedinio raspršene Izraelce i s njima prešao Crveno more kako bi ih uveo u obećanu zemlju, tako se i Wojtyla osjeća pozvanim da objedini Crkvu i da je povede u treće tisućljeće kršćanstva. Ima nešto što ga posebno „ljuti“. Grijech je stekao „pravo građanstva, a otpisivanje Boga ušlo je u program ljudskog umovanja“. Stoga je on kritičan prema suvremenim moćnicima, apostolski zagrijan za navještaj istine, neustrašiv i nepopustljiv prema svim vrstama lažnih ideologija i zavodjenja ljudi. Njegova je kritika jasna i otvorena. Uperena je u prvom redu prema sustavima koji vladaju svijetom: onome koji Boga križa i odbacuje (borbeni teoretski ateizam) i onome koji misli da svijet može sagraditi bez Boga (praktični ateizam). Treće tisućljeće ne može započeti „sramotom XX. stoljeća“, kako on naziva ateizam svih boja i rastvora. Boga se otpisalo. Boga se skinulo s njegovog prijestolja i ne treba se onda čuditi što je „zapuhnuo ledeni vjetar“. Papa se ne može s tim pomiriti. Zato i neumorno propovijeda o Bogu koji ne prolazi, dok obličje ovog svijeta prolazi i nestaje. čini se kao da je san ovoga Pape popeti se jednog dana kakvim svemirskim brodom u nebeska prostranstva pa doviknuti preko svih planeta da kraljuje Gospod Bog. Karol Wojtyla se osjeća glasnikom Velikoga Kralja, poslan na raskršća života. S pravom ga nazivaju „apostolom Pavlom naših dana“.

S radošću se pridružujemo brojnim čestitarima povodom njegova 80. rođendana. Vivat, crescat et floreat Ivanu Pavlu II., Papi i odvjetniku siromašnih, neumornom graditelju mira, nasljedniku sv. Petra koga je Providnost pozvala da vodi Crkvu u ovom povijesnom trenutku na prijelazu u treće tisućljeće, naše iskrene rođendanske čestitke, vapaji i molitve: „Molimo za Papu našega Ivana Pvala II. da ga Bog i Gospodin naš čuva zdrava i nepovrijeđena svojoj svetoj Crkvi, da vlada pukom svetim Božjim. Amen!“

Želimir Puljić